

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації**

**Кременецька обласна гуманітарно-
педагогічна академія ім. Тараса Шевченка**

Кафедра педагогіки, психології та соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-педагогічної
роботи

Марія БОДНАР
«04» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОБОТА З ЛЮДЬМИ З ООП: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

спеціальність: І 10 Соціальна робота та консультування

освітньо-професійна програма: Соціальна робота та консультування

Кременець – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Робота з людьми з ООП: психологічний та соціальний аспекти» для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю І 10 Соціальна робота та консультування. Кременець, 2025 р. 17 с.

Розробник: Ю.В. Тимош, доцент кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент.

Протокол №1 «01» вересня 2025 року.

В.о. зав. кафедри

М. Ярошук

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	Вибіркова	
Кількість модулів – 1			
Змістових модулів – 2			
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійна програма: I 10 Соціальна робота та консультування	Рік підготовки:	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 1		1	1
		Семестри	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4		2	2
		Лекції	
		30	6
		Практичні, семінарські	
		30	8
		Самостійна робота	
		60	106
	Вид контролю: залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 50% / 50%;

для заочної форми навчання – 11,67% / 88,33 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освітній компонент «Робота з людьми з ООП: психологічний та соціальний аспекти» орієнтований на поглиблення професійної підготовки у сфері соціальної роботи та консультування й формування цілісного бачення психологічних і соціальних чинників, що визначають життєдіяльність, розвиток, самостійність і соціальну участь людини. Зміст ОК передбачає опанування сучасними підходами до професійної взаємодії, оцінювання життєвої ситуації, визначення ресурсів і бар'єрів, організації психологічної підтримки та соціального супроводу. Значна увага приділяється взаємодії з родиною та соціальним оточенням, забезпеченню доступності середовища, підтримці самостійності й участі людини в суспільному житті, а також дотриманню етичних принципів професійної діяльності та оцінюванню результативності наданої підтримки.

Мета освітнього компонента – сформувати системне розуміння психологічних і соціальних аспектів роботи з людьми з ООП та здатність здійснювати комплексне оцінювання їхніх потреб, ресурсів і середовищних бар'єрів, визначати напрями професійної підтримки та планувати відповідні заходи соціально-психологічної підтримки й соціального супроводу з урахуванням індивідуальних особливостей, прав, автономії та соціальної участі людини.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗАСАДИ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ З ООП

Тема 1. ООП у контексті прав людини, інклюзії та соціальної участі

Поняття особливих освітніх потреб у міждисциплінарному контексті. Розмежування понять ООП, інвалідності, порушень функціонування та потреби в підтримці. Правозахисний і людиноцентризований підходи. Самовизначення, автономія, гідність, участь і недискримінація. Вплив соціальних установок, стигми та бар'єрів на життєві можливості людини.

Тема 2. Психологічні особливості, індивідуальні потреби та ресурси людини з ООП.

Індивідуальні психологічні особливості та різноманітність життєвого досвіду людей з ООП. Психологічні аспекти самооцінки, особистісної ідентичності, емоційного благополуччя, адаптації та самостійності. Взаємозв'язок особистісних і середовищних чинників у формуванні життєдіяльності та соціальної участі. Виявлення сильних сторін, інтересів, здібностей, ресурсів і життєвих пріоритетів людини з урахуванням її індивідуальних особливостей та без узагальнень і стигматизації.

Тема 3. Оцінювання потреб, ресурсів і бар'єрів у плануванні підтримки осіб з ООП

Оцінювання життєвої ситуації та індивідуальних потреб людини. Первинне інтерв'ю, спостереження та аналіз соціального контексту. Визначення потреб у повсякденному функціонуванні, комунікації, навчанні,

соціальній участі та доступі до послуг. Оцінювання ресурсів людини, родини та громади. Узгодження цілей і напрямів підтримки за участю отримувача послуг, документування результатів оцінювання та дотримання вимог конфіденційності.

Тема 4. Комунікація та психологічна підтримка людей з ООП

Принципи етичної, доступної та партнерської комунікації. Адаптація способів взаємодії до індивідуальних комунікативних особливостей людини. Активне слухання, зрозуміла мова, перевірка розуміння та підтримка прийняття рішень. Психологічна підтримка в ситуаціях стресу, життєвих змін і криз. Межі професійної компетентності соціального працівника, етичне перенаправлення та взаємодія з профільними фахівцями.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА, СУПРОВІД ТА ІНКЛЮЗИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Тема 5. Родина та найближче оточення як партнери підтримки осіб з ООП

Родинно-орієнтований підхід, урахування позиції та прав людини з ООП. Потреби та ресурси членів родини. Партнерська взаємодія з батьками, опікунами та іншими значущими особами. Підтримка автономії людини та запобігання надмірній опіці. Психоосвіта, професійне перенаправлення та профілактика емоційного виснаження членів родини, які здійснюють догляд.

Тема 6. Індивідуальне планування підтримки та соціальний супровід людей з ООП

Принципи й етапи ведення випадку (кейс-менеджменту). Спільне визначення цілей, заходів і очікуваних результатів. Структура індивідуального плану підтримки: потреби, ресурси, відповідальні учасники, строки, доступні послуги та показники результативності. Координація взаємодії міждисциплінарної команди, маршрутизація та перенаправлення. Моніторинг і перегляд індивідуального плану відповідно до змін у потребах людини.

Тема 7. Доступність, універсальний дизайн та адаптація середовища

Фізична, інформаційна, цифрова, комунікаційна та організаційна доступність. Універсальний дизайн як підхід до створення доступного та безбар'єрного середовища. Основні види середовищних бар'єрів та їхній вплив на можливості участі людини в освіті, праці, дозвіллі та житті громади. Адаптація освітнього, соціального та інформаційного середовища відповідно до індивідуальних особливостей і життєвої ситуації людини. Планування заходів щодо підвищення доступності та забезпечення рівних можливостей для соціальної участі.

Тема 8. Соціальна участь і самостійність людини з ООП упродовж життєвого шляху

Підтримка переходів між життєвими етапами та реагування на зміни у потребах людини. Розвиток самостійності та навичок повсякденного життя. Соціальні зв'язки, дозвілля, освіта, працевлаштування та участь у житті

громади. Підтримка самостійного прийняття рішень та реалізації особистого вибору. Узгодження індивідуальних цілей із доступними ресурсами та послугами.

Тема 9. Етичні засади та оцінювання результативності підтримки

Повага до гідності, автономії, приватності та права на прийняття рішень. Інформована згода, конфіденційність і недискримінація. Запобігання патерналізму та конфлікту інтересів. Професійні межі та відповідальність у міждисциплінарній взаємодії. Визначення критеріїв результативності підтримки з урахуванням цілей і очікувань людини. Збір зворотного зв'язку, аналіз результатів та коригування плану підтримки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма здобуття освіти					заочна форма здобуття освіти				
	Усього	л	п	лаб	с.р.	Усього	л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Психологічні та соціальні засади роботи з людьми з ООП										
Тема 1. ООП у контексті прав людини, інклюзії та соціальної участі	13	4	4		5		2	2	-	12
Тема 2. Психологічні особливості, індивідуальні потреби та ресурси людини з ООП.	13	4	4		5				-	12
Тема 3. Оцінювання потреб, ресурсів і бар'єрів у плануванні підтримки	9	2	2		5			2	-	12
Тема 4. Комунікація та психологічна підтримка людей з ООП	13	4	4		5					12
Змістовий модуль 2. Соціальна підтримка, супровід та інклюзивне середовище										
Тема 5. Родина та найближче оточення як партнери	12	2	2		8				-	10

підтримки										
Тема 6. Індивідуальне планування підтримки та соціальний супровід	16	4	4		8		2	2	-	12
Тема 7. Доступність, універсальний дизайн та адаптація середовища	16	4	4		8				-	12
Тема 8. Соціальна участь, самостійне життя та підтримка впродовж життєвого шляху	16	4	4		8		2	2	-	12
Тема 9. Етичні засади та оцінювання результативності підтримки	12	2	2		8				-	12
Усього годин	120	30	30	-	60	120	6	8	-	106

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Тема семінарського заняття	Денна форма здобуття освіти (год.)	Заочна форма здобуття освіти (год.)
1	Права, гідність, автономія та самовизначення людини з ООП у контексті інклюзії та соціальної участі	4	1
2	Психологічне благополуччя, індивідуальні потреби та ресурси людей з ООП: особистісні й середовищні чинники	4	1
3	Оцінювання потреб, ресурсів і бар'єрів людини з ООП: аналіз життєвої ситуації та визначення пріоритетів підтримки	2	1
4	Професійна комунікація та психологічна підтримка людей з ООП: побудова взаємодії, підтримка самостійності та ухвалення рішень	4	1
5	Партнерська взаємодія з родиною та найближчим оточенням людини з ООП: ресурси, потреби та підтримка автономії	2	1
6	Індивідуальне планування підтримки та соціальний супровід людини з ООП: цілі, координація послуг, моніторинг і перегляд	4	1
7	Інклюзивне та доступне середовище: виявлення бар'єрів і створення умов для участі людини з ООП в	4	1

№ з/п	Тема семінарського заняття	Денна форма здобуття освіти (год.)	Заочна форма здобуття освіти (год.)
	освіті, праці та житті громади		
8	Соціальна участь, самостійність і підтримка людини з ООП на різних етапах життєвого шляху	4	1
9	Етичні засади професійної діяльності та оцінювання результативності психологічної і соціальної підтримки людей з ООП	2	
	Усього	30	8

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських (практичних) заняттях

1 бал – здобувач вищої освіти демонструє поверхове знання окремих понять і положень навчального матеріалу. Відповідь неповна, містить суттєві неточності у використанні професійної термінології. Практичне завдання виконує лише за допомогою викладача.

2 бали – здобувач вищої освіти відтворює основний навчальний матеріал, однак недостатньо його осмислює. Може характеризувати окремі потреби, ресурси та бар'єри людей з ООП, визначати окремі напрями професійної підтримки. Практичні завдання виконує за зразком.

3 бали – здобувач вищої освіти демонструє достатньо повні знання, логічно аналізує потреби, ризики та ресурси клієнта, застосовує знання у стандартних професійних ситуаціях. Уміє визначати основні напрями соціальної підтримки, складати простий алгоритм супроводу та обґрунтовувати запропоновані рішення.

4 бали – здобувач вищої освіти володіє глибокими знаннями з теорії та практики психологічної і соціальної підтримки людей з ООП. Уміє аналізувати складні професійні ситуації, визначати комплекс потреб і ресурсів, добирати відповідні форми підтримки, обґрунтовувати необхідність міждисциплінарної взаємодії та професійного перенаправлення.

5 балів – здобувач вищої освіти демонструє системні та практично орієнтовані знання, самостійно аналізує складні випадки, визначає пріоритетні потреби та ризики, розробляє індивідуальні плани соціального супроводу, пропонує комплексні рішення, критично оцінює інформацію та прогнозує результати професійної допомоги. Демонструє професійне мислення, етичну відповідальність і готовність до практичної діяльності.

6. Самостійна робота

Самостійна робота є складовою освітнього процесу та спрямована на поглиблення й систематизацію знань, отриманих під час лекційних і практичних занять, розвиток аналітичного та критичного мислення, формування навичок професійної взаємодії з людьми з особливими освітніми потребами. Виконання завдань передбачає самостійний аналіз психологічних і соціальних аспектів життєдіяльності людини з ООП, визначення її потреб,

ресурсів та можливостей, розроблення практичних рекомендацій і професійних рішень.

Перелік завдань для самостійного опрацювання

1. «Побачити особистість, а не діагноз»

Проаналізувати психологічні та соціальні особливості життєвої ситуації людини з ООП. Визначити її індивідуальні потреби, інтереси, сильні сторони, життєві цілі та чинники, які необхідно враховувати у професійній взаємодії.

2. «Ресурси, які допомагають рухатися вперед»

Скласти карту особистісних, сімейних і соціальних ресурсів людини з ООП. Визначити можливості використання цих ресурсів для підтримки психологічного благополуччя, самостійності та соціальної участі.

3. «Коли середовище стає бар'єром»

Проаналізувати життєву ситуацію людини з ООП та визначити психологічні й соціальні бар'єри, які можуть впливати на її самооцінку, мотивацію, спілкування та соціальну активність. Запропонувати способи зменшення їх негативного впливу.

4. «Перша розмова: як створити простір довіри»

Розробити сценарій першої професійної зустрічі з людиною з ООП. Передбачити способи встановлення психологічного контакту, забезпечення доступної комунікації, з'ясування запиту та залучення людини до визначення власних потреб.

5. «Партнерство замість опіки»

Проаналізувати ситуацію взаємодії фахівця, людини з ООП та її родини. Визначити можливі суперечності між потребами та очікуваннями учасників і запропонувати способи побудови партнерської взаємодії.

6. «Підтримка, яка відповідає саме цій людині»

На основі запропонованого кейсу визначити психологічні та соціальні потреби людини з ООП, її ресурси та особисті цілі. Розробити рекомендації щодо індивідуалізації професійної підтримки.

7. «Комунікація без бар'єрів»

Розробити практичні рекомендації щодо психологічно безпечної та доступної комунікації з людиною з ООП з урахуванням її індивідуальних особливостей, способів сприймання та вираження потреб.

8. «Життя за власним вибором»

Проаналізувати життєву ситуацію людини з ООП, яка прагне більшої самостійності та соціальної участі. Визначити психологічні й соціальні чинники, що сприяють або перешкоджають реалізації її особистих цілей. Запропонувати способи підтримки самостійного прийняття рішень.

9. «Професійна дилема: підтримати, але не вирішувати замість людини»

Проаналізувати етичну ситуацію професійної взаємодії з людиною з ООП. Визначити суперечність між потребою в допомозі та правом людини на автономію. Обґрунтувати професійно доцільний спосіб дій та визначити можливі психологічні й соціальні наслідки обраного підходу.

Рекомендований формат виконання завдань самостійної роботи

Письмове виконання аналітичних завдань, аналіз професійних кейсів, складання карт ресурсів і потреб, розроблення рекомендацій та сценаріїв

професійної взаємодії, підготовка практичних матеріалів, аналітичних записок і презентацій із подальшим представленням результатів.

Показники оцінювання самостійної роботи

Оцінювання результатів самостійної роботи здійснюється за такими показниками: повнота та якість виконання завдання; глибина психологічного аналізу проблеми або професійної ситуації; урахування соціальних чинників і життєвого контексту людини; здатність визначати потреби, ресурси та можливі бар'єри; урахування індивідуальних особливостей, можливостей і особистих цілей людини; орієнтація на автономію, самовизначення та гідність людини; обґрунтованість запропонованих професійних рішень і рекомендацій; практична спрямованість виконаного завдання; самостійність, логічність та аргументованість висновків; коректність використання професійної термінології та якість оформлення роботи.

Запропоновані завдання спрямовані на формування здатності здобувачів освіти застосовувати теоретичні знання у професійних ситуаціях, аналізувати потреби, ресурси та бар'єри людини з ООП, визначати доцільні форми підтримки, обґрунтовувати професійні рішення, планувати взаємодію з людиною, її родиною та іншими учасниками процесу підтримки, а також оцінювати результативність професійних дій.

7. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є формою самостійної роботи здобувача вищої освіти, спрямованою на поглиблення, систематизацію та практичне застосування знань з освітнього компонента «Робота з людьми з ООП: психологічний та соціальний аспекти».

Звіт про виконання ІНДЗ може подаватися у формі аналітичної доповіді, презентації, соціального проекту, аналізу практичної ситуації, програми соціальної підтримки, карти ресурсів громади або індивідуального плану соціального супроводу.

ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.

Оцінювання ІНДЗ здійснюється на заключному семінарському або практичному занятті. За потреби передбачається захист роботи у формі усного повідомлення, презентації та відповідей на запитання викладача.

Максимальна кількість балів за ІНДЗ – 25 балів.

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Соціально-психологічні особливості людей з ООП та бар'єри їхньої соціальної інтеграції

Обрати одну категорію осіб з ООП (наприклад, люди з розладами аутистичного спектра, порушенням слуху, ДЦП, порушеннями інтелектуального розвитку) та здійснити аналіз їхніх психологічних особливостей, соціальних потреб, ресурсів адаптації й основних бар'єрів інтеграції в освітнє та суспільне середовище. Запропонувати практичні шляхи соціально-психологічної підтримки.

2. Аналіз ефективних практик соціальної адаптації людей з ООП

Дослідити сучасні підходи, моделі та інноваційні практики соціальної адаптації людей з ООП в освітньому, професійному та суспільному середовищі. Визначити психологічні й соціальні чинники успішної інтеграції, окреслити роль міждисциплінарної команди супроводу та запропонувати рекомендації щодо вдосконалення адаптаційних практик в умовах сучасного суспільства.

3. Порівняльний аналіз систем підтримки людей з ООП: міжнародний досвід і українські реалії

Порівняти досвід України та 2–3 інших країн щодо соціальної підтримки, інклюзивної політики, психологічного супроводу та механізмів соціальної інтеграції людей з ООП. Проаналізувати сильні й слабкі сторони кожної моделі, визначити перспективні практики для впровадження в український контекст і сформулювати пропозиції щодо вдосконалення системи підтримки.

4. Психологічний стан батьків дітей з ООП: виклики, ресурси та шляхи підтримки

Дослідити психологічні особливості переживання батьківства в сім'ях, які виховують дитину з ООП, зокрема феномен емоційного вигорання, хронічного стресу, почуття провини, соціальної ізоляції та процесу прийняття діагнозу. Проаналізувати ресурси сімейної стійкості та запропонувати ефективні моделі психологічної підтримки сім'ї.

5. Соціальна ізоляція людей з ООП у сучасному суспільстві: причини, наслідки та механізми подолання

Проаналізувати соціально-психологічні чинники ізоляції людей з ООП, зокрема стигматизацію, дискримінацію, бар'єри комунікації та обмежений доступ до суспільних ресурсів. Визначити наслідки ізоляції для психологічного благополуччя особистості та окреслити ефективні інструменти соціальної інтеграції.

6. Розробка програми соціально-психологічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з ООП

Створити комплексну програму підтримки сім'ї, що включає психологічне консультування, групи взаємодопомоги, соціальне посередництво, використання ресурсів громади та міжвідомчу співпрацю. Обґрунтувати етапи реалізації програми та критерії оцінки її ефективності.

7. Кейс-аналіз соціально-психологічного супроводу людини з ООП

Проаналізувати реальний або змодельований випадок професійного супроводу людини з ООП, визначити ключові труднощі, ресурси клієнта та соціального оточення, а також розробити алгоритм міждисциплінарного втручання з урахуванням індивідуальних потреб.

8. Розробка тренінгової програми з формування інклюзивного мислення та толерантності серед молоді

Створити тренінгову програму, спрямовану на розвиток емпатії, толерантності, навичок безбар'єрної комунікації та соціальної відповідальності. Обґрунтувати методичні підходи, описати тренінгові вправи та визначити очікувані соціально-психологічні результати.

9. Розробка інформаційно-ресурсного гайда для сімей людей з ООП

Створити практикоорієнтований гайд, який містить систематизовану інформацію про соціальні послуги, освітні можливості, права, пільги,

громадські ініціативи та ресурси психологічної підтримки для сімей людей з ООП.

10. Модель індивідуального соціального маршруту клієнта з ООП: від звернення до інтеграції в громаду

Розробити індивідуальну траєкторію соціально-психологічного супроводу клієнта з ООП: від первинної діагностики потреб до соціальної інтеграції, самореалізації та підвищення якості життя.

11. Соціальна ініціатива «Громада без бар'єрів»: формування інклюзивного середовища

Розробити концепцію соціальної ініціативи, спрямованої на покращення психологічної, соціальної, інформаційної або фізичної доступності для людей з ООП у громаді. Обґрунтувати мету ініціативи, її цільову групу, основні заходи та очікуваний соціальний ефект.

12. Соціальна реклама як інструмент формування інклюзивної культури суспільства

Створити концепцію соціальної рекламної кампанії (відеоролик, плакат, інформаційна кампанія в соціальних мережах), спрямованої на подолання стереотипів щодо людей з ООП, підвищення рівня суспільної обізнаності та формування культури прийняття.

13. Подкаст / інтерв'ю «Життя без стереотипів»: голос досвіду та підтримки

Записати або змодельовати інтерв'ю з людиною з ООП, членом її сім'ї або фахівцем соціальної сфери, висвітливши питання соціальної адаптації, психологічної підтримки, бар'єрів інклюзії та ресурсів життєстійкості.

14. Інклюзивний простір майбутнього: концепція центру комплексної підтримки людей з ООП

Розробити концепцію інклюзивної установи або центру, в якому враховано психологічні, соціальні, комунікативні, освітні та адаптаційні потреби різних категорій людей з ООП.

15. Аналітичний соціальний репортаж «Бачити можливості»: досвід людей з ООП у сучасному суспільстві

Підготувати аналітичний репортаж або мультимедійний матеріал, який висвітлює повсякденний досвід людей з ООП, соціальні бар'єри, ресурси адаптації та приклади успішної інтеграції, із подальшим психологічним і соціальним аналізом представлених кейсів.

16. Моніторинг доступності соціальних послуг для людей з ООП у громаді: аналіз та рекомендації

Провести комплексний аналіз доступності установ, сервісів і програм підтримки (фізична, інформаційна, психологічна, цифрова та соціальна доступність), визначити ключові проблеми та сформулювати практичні рекомендації щодо вдосконалення місцевої системи підтримки.

17. Профілактика професійного вигорання фахівців соціальної сфери, які працюють з людьми з ООП

Дослідити психологічні ризики професійної діяльності фахівців соціальної сфери, зокрема емоційне виснаження, вторинну травматизацію та хронічний стрес. Розробити модель професійної самопідтримки, що включає індивідуальні й організаційні стратегії профілактики вигорання.

18. Міждисциплінарна команда супроводу людини з ООП: моделі взаємодії та ефективність підтримки

Проаналізувати ролі психолога, соціального працівника, педагога, лікаря, асистента та сім'ї у процесі комплексного супроводу людини з ООП. Визначити моделі ефективної міжпрофесійної взаємодії та їхній вплив на якість підтримки клієнта.

19. Соціальна робота з людьми з ООП у кризових умовах: виклики та адаптивні стратегії підтримки

Дослідити особливості соціально-психологічного супроводу людей з ООП в умовах війни, евакуації, втрати житла, травматизації та вимушеної адаптації в Україні. Проаналізувати ефективні кризові практики підтримки та окреслити напрями розвитку соціальної роботи в умовах суспільних потрясінь.

20. Цифрові технології в системі підтримки людей з ООП: можливості, ризики та перспективи розвитку

Проаналізувати роль онлайн-консультування, мобільних застосунків, дистанційної підтримки, цифрових сервісів та технологій асистивної комунікації у підвищенні якості життя людей з ООП, розширені їхніх можливостей соціальної інтеграції, доступу до освіти, психологічної допомоги та соціальних послуг. Визначити потенційні ризики цифровізації та окреслити перспективи розвитку інклюзивних цифрових рішень у соціальній сфері.

8. Розподіл балів за виконання ІНДЗ

Критерії застосовуються до всіх запропонованих тем ІНДЗ з урахуванням їхнього формату: аналітичної роботи, програми, моделі, кейс-аналізу, інформаційного гіда, соціальної ініціативи, тренінгової програми, соціальної реклами, моніторингового дослідження тощо.

Кількість балів	Критерії оцінювання
23–25 балів	ІНДЗ виконано на високому рівні: зміст відповідає темі, меті та завданням; здійснено системний і ґрунтовний аналіз проблеми з урахуванням її соціально-психологічних аспектів; використано актуальні наукові джерела; висновки та практичні пропозиції аргументовані й логічно випливають із результатів аналізу. Практичний продукт (програма, модель, кейс, гід, соціальна ініціатива тощо) має чітку структуру, практичну спрямованість та обґрунтованість. Робота характеризується самостійністю, логічністю та дотриманням вимог академічної доброчесності.
20–22 бали	ІНДЗ виконано на достатньому рівні: зміст відповідає темі, меті та основним завданням; здійснено аналіз проблеми, використано наукові джерела; висновки та практичні пропозиції загалом обґрунтовані. Практичний продукт відповідає визначеній меті та має практичну спрямованість. Наявні окремі недоліки у повноті аналізу, аргументації, деталізації практичних пропозицій або оформленні.

16–19 балів	ІНДЗ виконано на середньому рівні: основний зміст теми висвітлено, однак аналіз проблеми є недостатньо системним або має переважно описовий характер; наукові джерела використано обмежено; висновки та практичні пропозиції недостатньо аргументовані або деталізовані; практичний продукт потребує доопрацювання. Наявні окремі змістові, структурні чи оформлювальні недоліки.
1–15 балів	ІНДЗ виконано на низькому рівні: зміст лише частково відповідає темі та завданням; аналіз проблеми фрагментарний і недостатньо обґрунтований; наукові джерела використано недостатньо; висновки не мають належного обґрунтування; практичні пропозиції або практичний продукт мають формальний, неповний чи незавершений характер. Робота містить суттєві змістові, структурні або оформлювальні недоліки.
0 балів	ІНДЗ не виконано, не подано або його зміст не відповідає визначеній темі та завданням.

9.Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне опитування											Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2						Підсумковий тест	ІНДЗ	
C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	30	25	100

Відповідність національної шкали оцінювання шкалі ЄКТС

За шкалою ЄКТС	За національною шкалою	Бали	Критерії оцінювання
А	Відмінно	90–100	Здобувач виявляє глибокі, міцні та системні знання; відповідь повна, логічна, містить аналіз та узагальнення; демонструє вміння самостійно знаходити та використовувати джерела інформації; виявляє варіативність мислення у розв'язанні практичних завдань.
В	Добре	82–89	Здобувач виявляє повні, ґрунтовні знання; демонструє вміння аналізувати,

			порівнювати та систематизувати інформацію; при виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки.
C	Добре	75–81	Знання ґрунтовні, але переважно репродуктивного характеру; при виконанні практичних завдань допускає окремі помилки; відповідь повна, але з деякими неточностями.
D	Задовільно	67–74	Знання основних положень є, але недостатня глибина та осмисленість; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал.
E	Задовільно	60–66	Мінімально достатні знання зі значними помилками; недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях.
FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	35–59	Фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; відсутні вміння і навички в роботі з джерелами інформації.
F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	0–34	Не відтворює значну частину навчального матеріалу; не має уявлення про об'єкт навчання; не вміє розв'язувати практичні завдання.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання освітнього компонента використовуються лекції, проблемний виклад матеріалу, бесіди, дискусії, робота в малих групах, аналіз нормативних документів, аналіз практичних ситуацій і кейсів, моделювання професійних ситуацій, рольові вправи, проєктна діяльність, презентації, самостійна та навчально-дослідна робота.

Особлива увага приділяється практикоорієнтованим методам: оцінюванню потреб і ресурсів клієнта, розробленню індивідуального плану соціального супроводу, моделюванню кейс-менеджменту, складанню маршрутів отримання соціальних послуг, визначенню ресурсів громади, моделюванню міждисциплінарної взаємодії та аналізу професійних кейсів.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, аналізу кейсів, презентацій, індивідуальних завдань та ІНДЗ.

Підсумковий контроль – залік

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Беленька Г. В., Шевцова Н. Л. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами. Київ : Генеза, 2021. 281 с.
2. Гаяш О. В., Кляп М. І. Комплексний психолого-педагогічний супровід дітей з розладами спектру аутизму в умовах інклюзивного-ресурсного центру. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*. Вип. 13. / за ред. О. Гаврилова, В. Синьова. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори, 2019. С.37–47.
3. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 232 с.
4. Конвенція про права осіб з інвалідністю: Чинна редакція від 19.06.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_g71
5. Міністерство освіти і науки України. Рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році : лист МОН України від 26.08.2025 № 1/17666-25. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/osvita-2/inklyuzivne-navchannya/dlya-fakhiivtsiv/metodichni-rekomendatsii-2/list-mon-26082025-117666-25-rekomendaciyi.pdf>
6. Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 червня 2024 р. № 527-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527_2024-%d1%80#Text
7. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/366-2021-%D1%80>
8. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Чинна редакція. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>
9. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. Чинна редакція. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2671-19>
10. Про схвалення Стратегії реформування психоневрологічних, інших інтернатних закладів та деінституціоналізації догляду за повнолітніми особами з інвалідністю та особами старшого віку до 2034 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 № 1315-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1315-2024-%D1%80>
11. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні : Закон України від 15.01.2025 № 4223-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4223-20>

Допоміжна

1. Матрос О. О. Система соціального захисту в Україні : навчальний посібник. Умань : Візаві, 2021. 175 с.
2. Матющенко І. Психолого-педагогічний супровід процесу адаптації школярів з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзивного навчання. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2023. № 111(3). С.32–49.

3. Соколова Г., Кравець Ю. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами: організаційні і методичні аспекти. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2023. № 2 (23). С.178–195.
4. Щербина Т. Є. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в спеціальному закладі загальної середньої освіти: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» / Т. Є. Щербина; наук. керівник к.б.н., професор О. В. Лаврикова; Міністерство освіти і науки України; Херсонський держ. ун-т., Педагогічний ф-т., Кафедра спеціальної освіти. Херсон: ХДУ, 2020. 52 с.
5. ЮНІСЕФ, Центр «Джерело», KfW. Набута інвалідність дитини. Поради батькам і фахівцям. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/documents/acquired-disability> (дата звернення: 29.09.2026).